

Anders Johansen: " "Om å komme til orde. Kamp og konflikt i det 19. århundres politiske kommunikasjon"

Erobring av ytringsfrihet og stemmerett er lite verdt om man ikke samtidig kan gjøre seg gjeldende som en myndig samtalepartner som blir hørt og respektert. Dette er et hovedperspektiv i Anders Johansens nye bok om politisk kommunikasjonshistorie: I Norge ble folkestyret til etter hvert som flere og flere ble i stand til å handle med ord. De første hundre årene etter 1814 bar preg av at beboerne av «de stummes leir» rettet seg opp og krevde å få komme til orde. Dermed ga de også avkall på vold. Utviklingen av retorisk medborgerskap var en avvikling av de truende og talende handlingers språk. Men denne siviliseringen av stridens former var samtidig en avgjørende betingelse for radikaliserings av det politiske innholdet.

Kampen for å komme til orde fant sted i en ytringskultur i stadig forandring. Idealet om fornuftig, enighetsorientert dialog var lenge et avgjørende argument for å reservere offentlig ordskifte for en liten, eksklusiv krets. Veien til et større og mer samlende politisk fellesskap måtte gå gjennom åpen konflikt og agitatorisk konfrontasjon. For så vidt kan denne historien gi innsikt i det mer generelle poeng, at krigen med ord virker samlende.